

راه تربیت

بسیج دانشجویی دانشگاه فرهنگیان پردیس علامه طباطبائی استان اردبیل





رهبر معظم انقلاب:

در نظام آموزش و پرورش، هیچ عنصری به قدر معلّم تأثیر ندارد؛ معلّم تعیین کننده است. در واقع در این لشکر عظیم فرهنگی که شما هستید، مجموعه ی آموزش و پرورش، این چندین میلیون، افسرانی که عده ها را و مجموعه ها را اداره میکنند همین معلّمینند که هر معلّمی یک کار خاصی بر عهده اش است و کاری را دارد انجام میدهد و در واقع یک جمعی را دارد پیش میبرد. در حقیقت معلّمین، افسران سپاه پیشرفت کشورند. ۹۹/۰۶/۱۱



شناسنامه نشریه

نشریه راه تربیت

صاحب امتیاز: بسیج دانشجویی دانشگاه فرهنگیان پردیس علامه طباطبائی استان
اردبیل

مدیر مسئول: طاها دادده شریف

سردبیر نشریه: محمد مهدی کاتب

گرافیک و صفحه آرایی: آریا شهنسوار

تیم تحریریه: محمد مهدی کاتب، طاها دادده شریف، محسن سلیمی، هادی عدلی،
محمد عباسی آذر، رامین کامرانی، امیررضا جزایری، سعید خدایی، یاشار خدایی،
سینا محمودی، امیررضا علی محمدی، علی احمدزاده



یادداشت مدیر مسئول

بسم الله الرحمن الرحيم

تربیت، هنر آفرینش انسان الهی است؛ هنری که در سایه علم، ایمان و مسئولیت، معنا می‌یابد و جان معلم را به چراغ هدایت نسل‌ها بدل می‌سازد. در روزگار پرشتاب امروز که آموزش و تربیت با چالش‌های متعددی در عرصه‌های اخلاقی، فرهنگی و فناورانه روبه‌روست، بیش از هر زمان دیگری نیازمند بازخوانی عمیق مفهوم «تربیت» و نقش معلم در پرورش انسان متفکر، متعهد و آگاهیم.

نشریه راه تربیت با الهام از رسالت والای تعلیم و تزکیه، در پی آن است که بستری علمی، فرهنگی و الهام‌بخش برای تأمل، تبادل اندیشه و تجربه در میان دانشجومعلمان و مربیان فراهم آورد. این نشریه بر مبنای باور به کرامت انسان و رسالت بی‌بدیل معلمی، تلاش دارد تا در مسیر تحقق اهداف سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و در پرتو تعالیم اسلامی، به بازتعریف نقش معلم به عنوان «هویت‌ساز نسل فردا» بپردازد.

چشم‌انداز ما، شکل‌گیری فضایی پویا و تعاملی است که در آن اندیشه‌های نو در زمینه‌های تربیت دینی، روان‌شناسی آموزشی، مهارت‌های معلمی، روش‌های نوین تدریس، پژوهشگری و فناوری آموزشی به اشتراک گذاشته شوند؛ تا معلم امروز بتواند با شناخت دقیق نیازهای نسل جدید، به پرورش انسان‌هایی امیدوار، پرسش‌گر و مسئول در قبال جامعه و جهان بپردازد.

راه تربیت بر آن است تا میان «تعهد معنوی» و «توان علمی» پلی استوار بنا کند؛ پلی که مسیر رشد حرفه‌ای و معنوی معلمان آینده را هموار سازد. از همین رو، هر شماره از این نشریه، تلاشی است در جهت پیوند دانش و ایمان، تجربه و تفکر، و در نهایت، حرکت از دانستن به شدن.

در این مسیر، باور داریم که تحول واقعی در آموزش، با «تحول در نگاه معلم» آغاز می‌شود. نگاه آگاهانه، عاشقانه و متعهدی که می‌داند هر کودک و نوجوان، جهانی در حال شکوفایی است و رسالت او، هدایت این شکوفایی در مسیر حقیقت است.

امید است راه تربیت بتواند سهمی هرچند کوچک در اعتلای اندیشه تربیتی کشور، الهام‌بخشی به دانشجومعلمان و گشودن افق‌های تازه در عرصه تعلیم و تربیت ایفا کند. از تمامی استادان، دانشجویان، پژوهشگران و علاقه‌مندان دعوت می‌کنیم با قلم و اندیشه خود در مسیر تعالی این راه با ما همراه باشند.

طاها دادده شریف

مدیرمسئول نشریه راه تربیت



نشریه دانشجویی راه تربیت برآمده از اندیشه‌ای است که تربیت را نه در حد انتقال معلومات، بلکه در مقام ساختن انسان مؤمن، اندیشمند و مسئول می‌بیند. این نشریه با رویکردی علمی، تحلیلی و آرمان‌محور، در پی آن است که صدای دانشجومعلم‌ان دغدغه‌مند و آینده‌ساز را در عرصه تعلیم و تربیت به گوش برساند و از رهگذر تولید اندیشه و گفت‌وگوی سازنده، به تبیین جایگاه حقیقی معلم در نظام تربیتی اسلامی-ایرانی بپردازد.

«راه تربیت» خود را متعهد می‌داند که ضمن وفاداری به مبانی معرفتی انقلاب اسلامی و اسناد بالادستی آموزش و پرورش، از جمله سند تحول بنیادین، زمینه‌ای فراهم سازد تا معلمان آینده با روحیه‌ای پژوهشگرانه و نگاهی انتقادی و اصلاح‌گرانه، مسیر رشد فردی و جمعی خود را بازشناسند.

خط فکری این نشریه بر سه محور بنیادین استوار است:

۱. تربیت‌محوری در اندیشه و عمل: باور به اینکه معلم در هر موقعیت، مربی جان‌ها و سازنده‌ی هویت نسل‌هاست.

۲. پژوهش و تفکر انتقادی: تقویت بینش علمی، تحلیل عالمانه‌ی مسائل تعلیم و تربیت و پیوند آن با واقعیت‌های جامعه.

۳. احیای منزلت و هویت معلم ایرانی: بازخوانی نقش معلم به مثابه الگوی اخلاق، تعهد و خلاقیت در دوران جدید.

در همین راستا، «راه تربیت» می‌کوشد تا میان حوزه‌های مختلف آموزشی، فرهنگی، اجتماعی و فناوریانه پیوندی معنادار برقرار کند و از خلال یادداشت‌ها، گفت‌وگوها، مقالات تحلیلی و آثار دانشجویان، بستری برای تبادل تجربه، اندیشه و الهام فراهم آورد.

این نشریه بر این باور است که تحول در آموزش، از تحول در اندیشه‌ی معلم آغاز می‌شود؛ و معلم فردا، معلمی است که اهل اندیشه، بصیرت، اخلاق و فناوری است. از این رو، «راه تربیت» مسیری است به سوی خودشناسی، تعالی و آینده‌سازی.

باشد که این راه، راهی به سوی تربیت انسانِ تراز انقلاب اسلامی و تحقق جامعه‌ای دانا، پویا و مؤمن باشد

محمد مهدی کاتب قوجه بگلو
سردبیر نشریه راه تربیت



فهرست مطالب

- مهر، فصل رویش دوباره..... ۷
- مسیر علمی موفقیت تحصیلی..... ۸
- ۱۰ مهارت ضروری برای دانشجو معلم موفق..... ۱۱
- گزارش دوره مسیر ماندگار ۲..... ۱۲
- از کلاس دانشگاه تا میدان تدریس، روایت آغاز معلمی در کاروزی ۱..... ۱۵
- پژوهشگری در مسیر معلمی..... ۱۷
- رسالت معلمی در دنیای امروز..... ۲۰
- مدرسه در متن جامعه..... ۲۲
- کلاس درس فردا، گذر آموزش سنتی به یادگیری یکپارچه..... ۲۳
- معرفی کتاب..... ۲۶
- معرفی هوش مصنوعی..... ۲۸
- ادامه تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد؛ گامی به سوی آینده روشن آموزش..... ۲۹

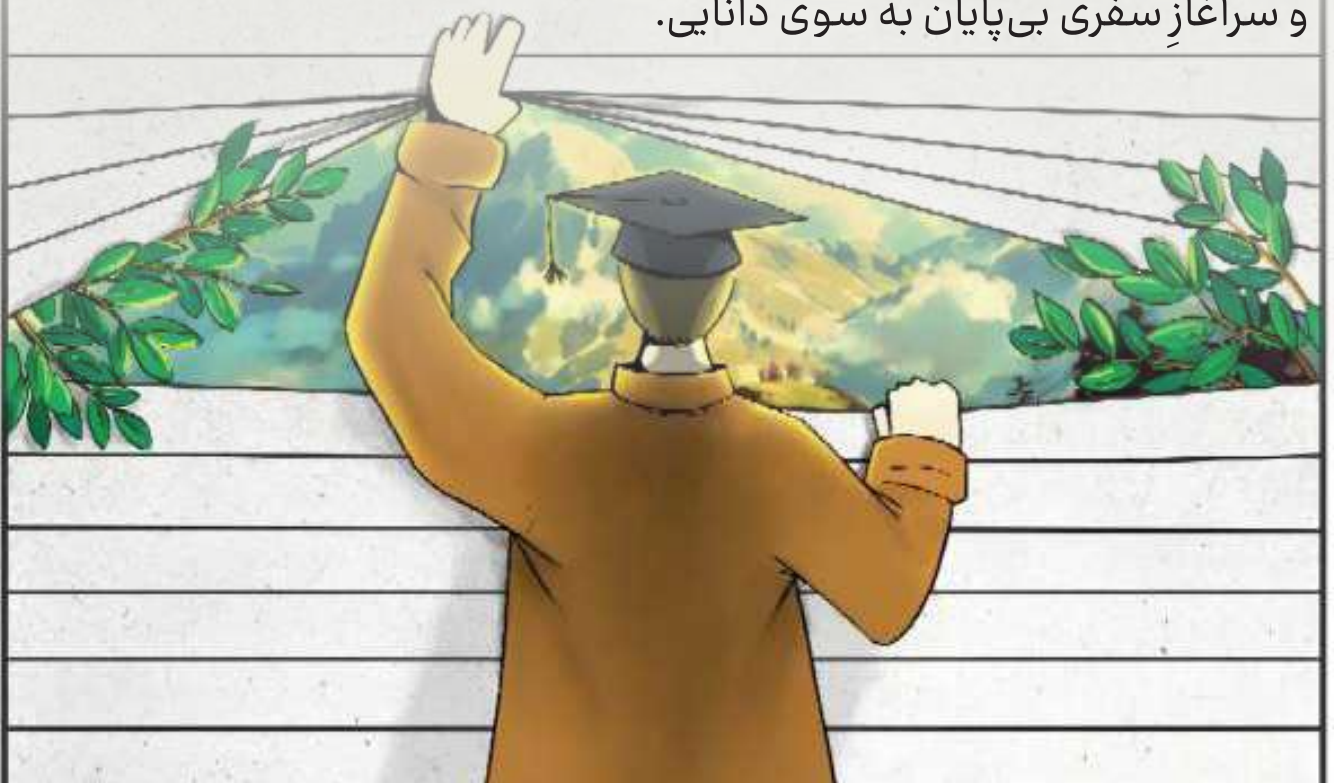


مهر ، فصل رویش دوباره

۷

محمد عباسی آذر

مهر، فصلِ رویشِ اندیشه‌ها
مهر که می‌رسد، زمین دوباره جان می‌گیرد،
نسیم امید، بر چهره‌ی برگ‌ها می‌وزد،
و آفتاب، با نگاهی مهربان،
در کوچه‌های خزان زده، نغمه‌ی زندگی می‌پراکند.
در رگِ درختان، خونِ دانایی می‌دود،
و خاکِ خاموش، از بارانِ عشق بیدار می‌شود.
در مدرسه‌ها به روی لبخندِ آینده گشوده است،
و کلاس‌ها، آغوشی از نور و نیت نیک‌اند.
دفترهای سپید، چشم‌به‌راه واژه‌های تازه‌اند،
و صدای زنگِ آغاز، نویدِ فصلِ پرواز می‌دهد.
در دانشگاه‌ها، اندیشه‌ها به گل می‌نشینند،
جوانه‌های علم، قد می‌کشند در آفتابِ تلاش،
و دل‌ها، به شوقِ ساختنِ فردایی روشن می‌تپند.
مهر، تنها فصلی از سال نیست،
فصلِ رویشِ انسان است؛
فصلِ لبخندِ معلم،
فصلِ تلاشِ شاگرد،
و سرآغازِ سفری بی‌پایان به سوی دانایی.



«مسیر علمی موفقیت تحصیلی»

امیررضا علی محمدی

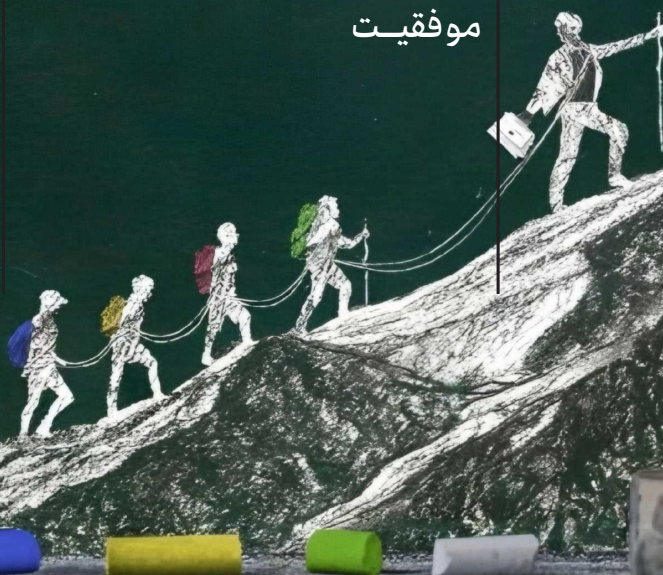


تحصیلی که یکی از مهم‌ترین و اساسی‌ترین فعالیت‌ها در هر نظام آموزشی است، قابل بررسی می‌باشد (کریمی، ۲۰۰۵). ولز (۲۰۱۰) موفقیت تحصیلی در دانشگاه را مفهومی پیچیده و چندوجهی انسته و معتقد است که ده عامل مهارت‌ها، کیفیت آموزش، تصمیم‌گیری مسیر شغلی، انگیزش بیرونی/آینده، انگیزش درونی/رغبت، اعتماد به نفس، تمرکز و خودتنظیمی، معاشرت یا اجتماعی شدن، سازگاری فردی و یا فقدان اضطراب بر موفقیت تحصیلی مؤثر می‌باشند. در یکی از تحقیقات انجام شده تحت عنوان شناسایی عوامل مؤثر بر موفقیت و افت تحصیلی دانشجویان که در سال ۱۳۹۸ به چاپ رسیده است، به این نتیجه رسیده شده است که عوامل موفقیت تحصیلی شامل علاقه به رشته تحصیلی، درک صحیح والدین، انگیزه فردی، تسلط استادان، جذاب بودن مطالب درسی، ارتباط محتوا با نیازهای واقعی، آشنایی با بازار کار و توانایی برقراری ارتباط علمی است (داوری‌نیا و همکاران، ۱۳۹۸).

جوانان مشاغل بهتر، عزت نفس بیشتر و شهروندان بهتری فراهم کند. همچنین بوکرو همکاران (۲۰۱۸) معتقد هستند که بین موفقیت تحصیلی و سلامتی و بروز رفتارهای بهنجار رابطه مثبتی وجود دارد. براین اساس، یورک و همکاران (۲۰۱۵) موفقیت تحصیلی را مفهومی چندبعدی و شامل ابعاد اصلی دستاورد تحصیلی، فراگیری مهارت‌ها و شایستگی‌ها، دستیابی به اهداف یادگیری، رضایت، پایداری و موفقیت شغلی دانسته‌اند. استرنبرگ (۱۹۹۷)، توانایی آشکار ساختن هوش تحصیلی و هوش عملی را عامل موفقیت تحصیلی و دیتون (۲۰۰۸)، تلاش و علاقه را از عوامل مهم موفقیت تحصیلی می‌دانند. از آنجایی که موفقیت تحصیلی فراگیران ممکن است به دلایل مختلف و تحت تأثیر عوامل گوناگون با مشکل مواجه شود، بنابراین بررسی عوامل مؤثر بر موفقیت

«موفقیت تحصیلی از مهم‌ترین دغدغه‌های نظام‌های آموزشی است؛ مفهومی چندبعدی که از انگیزش و مهارت‌های فردی تا کیفیت آموزش، برنامه‌ریزی و سازگاری روانی را در بر می‌گیرد و تحت تأثیر مجموعه‌ای از عوامل علمی، آموزشی و روان‌شناختی شکل می‌گیرد.»

یکی از مسائلی که همواره مورد توجه مسئولان آموزش و پرورش و محققان حوزه آموزشی و تحصیلی بوده، موفقیت تحصیلی می‌باشد (چان و دیکسون، ۲۰۱۱). موفقیت تحصیلی دانشجویان، یکی از اهداف نظام آموزش عالی در دانشگاه‌ها، محسوب شده (یورک و همکاران، ۲۰۱۵) و یک شاخص مهم برای ارزیابی نظام‌های آموزشی است (ظریف قاسمیان، ۱۳۹۶). یورک و همکاران (۲۰۱۵) معتقد است که این عامل، می‌تواند برای



راه های موفقیت تحصیلی

همان طور که گفتیم در اینجا بیشتر راه های روانشناسی رسیدن به موفقیت تحصیلی را با یکدیگر بررسی می کنیم. اگر می خواهید با تکنیک هایی آشنا شوید که بتوانید با استفاده از آن ها مطالب را بهتر به خاطر سپارید و میزان یادگیری تان به طور حیرت انگیزی چند برابر شود، پیشنهاد می کنم حتماً سری هم به مقاله افزایش قدرت یادگیری مغزبزنید. در ادامه به راه های موفقیت و پیشرفت تحصیلی اشاره می کنیم...

۱. دقیقاً هدف تان را مشخص کنید

وقتی هدف مشخصی در کاری نداشته باشید، مسلماً مسیرتان هم نامشخص خواهد بود. فردی که بدون راهنما و برای اولین بار به سفری می رود را تصور کنید. چگونه می تواند مقصد خود را مشخص کند؟ یا کس دیگری که بدون قطب نما و در بیابانی ناشناس می خواهد قبله را بداند. این دو نفر چگونه می توانند به خواسته خود برسند؟ بسیار سخت و تقریباً غیر ممکن. هدف ها هم برای ما نقش راهنما و قطب نما را مشخص می کنند. وقتی بدون هدف در تحصیل (که می تواند همان تعریف شما از موفقیت تحصیلی باشد) به دنبال پیروزی و موفقیتی هستید، انتظار این را نداشته باشید که بتوانید به آن برسید! چون قطعاً نمی توانید. پس خواسته و هدف خود را از جایی که می خواهید به آن برسید، دقیقاً مشخص کنید

۲. موفقیت تحصیلی با قانون جذب

تا کنون راجع به قانون جذب چیزی شنیدید؟ قانونی که معمولاً باعث رسیدن ما به آرزوها و اهدافمان می شود. چگونه؟ دقت کردید وقتی درباره موضوعی زیاد صحبت می کنیم، به چیزی فکر می کنیم و یا اتفاقی را تجسم می کنیم، آن اتفاق بعد از مدتی برای ما می افتد؟ این همان قانون جذب است. همان طور که قانون جاذبه زمین با وارد کردن نیرویی به طرف جسم، آن را به سمت خودش می کشد، قانون جذب هم که همان فکر کردن و گذاشتن تمرکزمان روی موضوعی است، به کائنات این خبر را می دهد که من به افتادن این اتفاق نیاز دارم و باید به آن چیزی که می خواهم برسم. پس وقتی به هدف و موفقیتی که می خواهیم

برسیم زیاد فکر کنیم و آن را تصور کنیم، ناخودآگاه کائنات را وادار می کنیم که هدفمان را برایمان دست یافتنی کند و در نهایت، به آن می رسیم. پس این قانون می تواند به ما در موفقیت تحصیلی کمک بسیار زیاد و شایانی بکند. قانون جذب همیشه در حال عمل کردن است. نکته مهمی که درباره قانون جذب می خواهم بهتان بگویم این است که: حواستان باشد، قانون جذب همیشه در حال عمل کردن است. پس هیچ گاه افکار منفی و نمی توانم ها را به ذهن خود راه ندهید. چون کائنات همان لحظه ممکن است این افکار را دریافت و جذب کند و درست، برعکس آن چیزی که ما می خواهیم عمل کنند. پس هیچ گاه، تکرار می کنم هیچ گاه، افکار منفی را به خودتان راه ندهید.

۳. جملات انگیزشی تحصیلی

یکی از بهترین راه ها برای رسیدن به موفقیت در هر کاری، انگیزه دادن به خود است. و دقیقاً بهترین راه برای انگیزه دادن هم خواندن جملات انگیزشی در رابطه با آن موضوع است. در ادامه چند مورد از بهترین جملات برای موفقیت تحصیلی را برای شما بیان می کنم. موفقیت، توانایی رفتن از شکستی به شکست دیگر بدون از دست دادن شور و انگیزه است. (چرچیل) تلاش نکنید انسان موفقی باشید، بلکه برای با ارزش شدن تلاش کنید. (آلبرت انیشتین). شانس، نام دیگر پایداری در هدف است. (رالف والدو امرسون). می توانم شکست را بپذیرم، اما تلاش نکردن را هرگز! (مایکل جردن). پشتکار یعنی مواجه شدن با ترس ها بدون اینکه تسلیم شوید. این جملات را به اضافه سایر جملات انگیزشی فوق العاده می توانید مدام با خودتان تکرار کنید و در همه جا به آن ها فکر کنید، چون مسلماً انگیزه شما را چند برابر خواهند کرد.

۴. به خودتان باور پیدا کنید

وقتی به خودت باور داشته باشی و قبول کنی که می توانی هر کاری را که بخواهی انجام دهی، پس قطعاً می توانی. دور من نمی توانم ها را هم خط بکش. چون مانع موفقیت تو می شوند. چه جالب! دقیقاً مثل قانون

جذب! بله قانون جذب و قدرت باور به خود، دو موضوع مربوط به هم هستند. با این تفاوت که با قانون جذب، به کائنات اعلام می کنی که می خواهی به موفقیت برسی، و در قدرت باور به خود، به خودت موفقیت را دیکته می کنی. شک نکن هیچ موفقیتی در انتظارت نخواهد بود اگر بگویی: من نمی توانم...

۵. صبر کنید، ساده ترین راه این است!

دیدید افرادی را که بسیار عجلو هستند و می خواهند تا دست به کاری زدند، طعم شیرین موفقیت را در آن بچشند؟ مگر اصلاً همچین چیزی وجود دارد؟ از قدیم به ما گفته اند که: گر صبر کنی ز غوره حلوا سازند! بدون صبر و تحمل شک نکنید که به موفقیتی نخواهید رسید. چون صبر، یکی از ویژگی های اصلی افراد موفق است. اگر این خصوصیت را در وجود خود ندارید، که پیشنهاد می کنم همین الآن به دنبال راهی باشید تا آن را به وجود بیاورید و گرنه ممکن است در آینده نتوانید اتفاقات خوبی را برای خودتان رقم بزنید. وقتی شما تلاشتان را با تمام قوا انجام می دهید، دیگر کاری نمی توانید بکنید. باید منتظر باشید و با همان توان ادامه دهید تا به موفقیت شیرینتان دست پیدا کنید.

۶. پشتکار و اراده، نکته ای کاملاً تکراری!

دقت کردید هر جا که می خواهیم مهارتی را یاد بگیریم، و یا به هدفی برسیم، بهمان می گویند تلاش کن و پشتکار داشته باش تا به هدفت برسی. بهتان حق می دهم که از جمله کلیشه ای بالا خسته شده باشید. چون خود من هم بارها این جمله را شنیده ام و دیگر از شنیدن آن خیلی خوشم نمی آید. اما باور کنید اولین قدم برای رقم خوردن اتفاقی، پشتکار و اراده و تلاش است. تا تصمیم نگیرید و روی آن مصمم نباشید، هیچ اتفاقی نخواهد افتاد. این را من با بند بند وجودم درک کرده ام که حالا دارم برایتان می نویسم. درست است این نکته تکراری بود، اما مهم ترین راه را که نمی توان از مطلب حذف کرد! می توان؟؟؟

۷. استرستان را کنترل کنید.

یکی از بزرگترین اشتباهات دانشجویان این است که معمولاً شب امتحان یا حتی در خود زمان امتحان استرس

زیادی می‌گیرند. همین استرس زیاد، اصولاً باعث خراب شدن امتحاناتشان می‌شود و یکی از عوامل اصلی پیشرفت نکردن در درس و مدرسه است. البته این استرس تا حدی طبیعی است. اما فقط تا حدی! بعضی از افراد بیش از حد استرس و اضطراب بر آن‌ها چیره می‌شود و نمی‌گذارد در درسشان پیشرفتی داشته باشند. تا زمانی که شما مدیریت استرس را یاد بگیرید، پیشرفت تحصیلی هم در انتظارتان نخواهد بود...

۸. برنامه ریزی درسی مناسبی داشته باشید:

قطعاً یکی از اصلی‌ترین راه‌های رسیدن به موفقیت در هر زمینه‌ای، داشتن برنامه ریزی اصولی و مناسب است. البته ممکن است برنامه هر کس با فرد دیگر متفاوت باشد و نتوان یک نوع برنامه ریزی را برای همه پیشنهاد داد. اما بهترین نوع برنامه ریزی، روزانه است. البته به شرطی که یک سری اصول در آن رعایت شود. مثلاً یک برنامه ریزی روزانه اصولی باید نوشته شود، تمام کارها در آن مورد بررسی قرار بگیرد، دارای زمان، استراحت کافی باشد، خیلی سخت نباشد، انعطاف پذیر باشد و کلی شرایط دیگر داشته باشد تا بتوان با استفاده از آن به موفقیت رسید.

۹. مقایسه ممنوع!

دیدید افرادی را که مدام خودشان را با دیگران مقایسه می‌کنند؟ این افراد نمی‌دانند که دارند بزرگترین ظلم را در حق خودشان می‌کنند! چرا که معمولاً

با افراد هم رده و شبیه به خودشان مقایسه نمی‌کنند. بلکه با افرادی این کار را انجام می‌دهند که مدت هاست تلاش کرده و به موفقیت رسیده‌اند! مثلاً یک دانش‌آموزی که از ابتدای سال تحصیلی هیچ درسی نخوانده و تلاشی نکرده، مسلماً بعد یک روز، یک هفته یا یک ماه درس خواندن، نباید خودش را با شاگرد اول مدرسه که از قضا روزی چندین ساعت درس می‌خواند مقایسه کند!

چرا که هم انرژی او پایین می‌آید و هم این مقایسه از بیخ و بن اشتباه است. پس هیچ‌گاه، ابتدای کار خودتان را با انتهای کار دیگران مقایسه نکنید.

۱۰. خواب کافی داشته باشید:

یکی از اصلی‌ترین دلایل عدم پیشرفت تحصیلی دانشجویان، نداشتن استراحت و خواب کافی است. خود من هم اوقاتی که درست استراحت نمی‌کنم، میزان یادگیری ام بسیار کاهش پیدا می‌کند. این اتفاق کاملاً هم طبیعی است و اصلاً ذهن انسان این‌طور ساخته شده. پیشنهاد می‌کنم خواب کافی را حتماً در اولویت قرار دهید وگرنه ممکن است تبعات جبران‌ناپذیری در انتظارتان باشد. حواستان به این نکته باشد که هر چه ذهن شما سر حال‌تر باشد، میزان یادگیری‌تان هم بیشتر خواهد بود.

منابع

ظریف‌قاسمیان، نعیمه. (۱۳۹۵). واکاوی رابطه مطالعه آزاد بر میزان موفقیت تحصیلی

دانشجویان رشته روان‌شناسی دانشگاه فردوسی مشهد. فصلنامه علوم و فنون مدیریت اطلاعات، ۲(۱)، ۵۷-۷۵. <https://doi.org/10.2291/stim.167.2016>
داوری‌نیا، معصومه، کیان، مریم، و افشانی، سید علیرضا. (۱۳۹۹). شناسایی عوامل مؤثر بر موفقیت و افت تحصیلی دانشجویان (مورد مطالعه: دانشگاه یزد). نامه آموزش عالی، ۱۳(۴۹)، ۷-۳۵.
مرکز خدمات تخصصی روان‌شناسی و مشاوره، مؤسسه غیردولتی اسرار. (بدون تاریخ). بازیابی از <https://b2n.ir/tp48337>
کرمی، احمد. (۱۳۸۴). بررسی عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دبیرستانی شهر تهران. فصلنامه پژوهش در آموزش و پرورش، ۴، ۱۰۳-۱۱۸.

York, Tina T., Gibson, Catherine, & Rankin, Susan. (۲۰۱۵). Defining and measuring academic success. Practical Assessment, Research & Evaluation, ۲۰(۵)، ۲۰.

Chun, Hee Kyung, & Dickson, Glenda. (۲۰۱۱). A psychological model of academic performance among Hispanic adolescents. Journal of Youth and Adolescence, ۱۵(۱)، ۴۰-۱۵۹۴. <https://doi.org/10.1007/s11196-011-9166-4>

Sternberg, Robert J. (۱۹۹۷). A triarchic view of giftedness: Theory and practice. In Nicholas Colangelo & Gary A. Davis (Eds.), Handbook of gifted education (pp. ۵۳-۴۳). Boston, MA: Allyn and Bacon.



۱۰ مهارت ضروری برای دانشجو معلم موفق

رامیر کامران

۱. مهارت ارتباط مؤثر

یکی از پایه‌های اصلی آموزش موفق، ارتباط مؤثر با دانش‌آموزان، همکاران و اولیای دانش‌آموزان است. معلم باید بتواند افکار و مفاهیم را به زبان ساده و قابل درک منتقل کند. گوش دادن فعال، استفاده از زبان بدن مناسب، رعایت ادب و احترام و همدلی از مؤلفه‌های اصلی این مهارت هستند. ارتباط مؤثر سبب می‌شود محیط یادگیری صمیمی‌تر و مؤثرتر شود.

۲. مهارت مدیریت کلاس درس

مدیریت کلاس یعنی توانایی حفظ نظم، هدایت فعالیت‌های یادگیری و کنترل رفتارهای نامطلوب دانش‌آموزان بدون تنش. دانشجو معلم باید بیاموزد چگونه قوانین روشن و منصفانه وضع کند، زمان را به خوبی تنظیم نماید و فضای کلاس را به محیطی امن و پویا تبدیل کند. مدیریت موفق کلاس، پایه‌ی هر آموزش باکیفیت است.

۳. مهارت تدریس خلاق و متنوع

تدریس سنتی امروزه دیگر پاسخگوی نیازهای آموزشی نیست. دانشجو معلم باید توانایی به‌کارگیری روش‌های نوین و خلاقانه تدریس مانند بازی‌های آموزشی، پروژه‌های گروهی، فناوری‌های دیجیتال و یادگیری مبتنی بر مسئله را داشته باشد. خلاقیت در آموزش، یادگیری را لذت‌بخش‌تر و ماندگارتر می‌سازد.

۴. مهارت استفاده از فناوری آموزشی

در دنیای امروز، آشنایی با ابزارهای دیجیتال مانند نرم‌افزارهای ارائه، ویدئوهای آموزشی، تخته هوشمند و پلتفرم‌های آنلاین مانند شاد، گوگل کلاس روم یا مودل، یک ضرورت است. دانشجو معلم موفق باید بتواند فناوری را به خدمت یادگیری درآورد، نه اینکه خود به آن وابسته شود.

۵. مهارت خودشناسی و خودآگاهی

شناخت توانایی‌ها، نقاط قوت و ضعف، ارزش‌ها و باورهای شخصی به دانشجو معلم کمک می‌کند تا مسیر رشد خود را بهتر بشناسد. معلمی که خودآگاهی بالایی دارد، می‌تواند در برخورد با فشارها، استرس و چالش‌های محیط آموزشی، رفتار حرفه‌ای‌تری از خود نشان دهد.

۶. مهارت تفکر انتقادی و حل مسئله

دانشجو معلم باید بتواند مسائل آموزشی را از دیدگاه‌های مختلف تحلیل کند، پرسشگر باشد و برای هر چالش، راه‌حل‌های منطقی و خلاقانه بیابد. تفکر انتقادی باعث می‌شود معلم به جای تقلید کورکورانه، تصمیم‌های آگاهانه و مبتنی بر شواهد بگیرد.

۷. مهارت برنامه‌ریزی و مدیریت زمان

تدریس مؤثر نیازمند برنامه‌ریزی دقیق است؛ از طراحی طرح درس گرفته تا آماده‌سازی ابزارهای آموزشی و ارزشیابی. مدیریت درست زمان به دانشجو معلم کمک می‌کند وظایف خود را به‌موقع انجام دهد و از استرس ناشی از انباشت کارها بکاهد.

۸. مهارت ارزشیابی و بازخورد

آزمون گرفتن تنها بخشی از ارزشیابی است. دانشجو معلم باید بداند چگونه با روش‌های متنوع مانند مشاهده، کار گروهی، پروژه و مصاحبه، میزان یادگیری دانش‌آموزان را بسنجد. همچنین ارائه بازخورد مؤثر و محترمانه، انگیزه‌ی یادگیری را در دانش‌آموز افزایش می‌دهد.

۹. مهارت کار تیمی و همکاری

آموزش امروز، دیگر فعالیت فردی نیست. معلمان موفق با همکاران خود در طراحی درس، اجرای پروژه‌ها و حل مشکلات آموزشی همکاری دارند. دانشجو معلم باید روحیه همکاری، مسئولیت‌پذیری و احترام به نظرات دیگران را در خود پرورش دهد.

۱۰. مهارت رشد حرفه‌ای و یادگیری مادام‌العمر

آموزش هیچ‌گاه پایان نمی‌یابد. دانشجو معلم باید همواره در پی یادگیری بیشتر، مطالعه منابع جدید، شرکت در کارگاه‌ها و به‌روزرسانی دانش خود باشد. رشد حرفه‌ای سبب می‌شود معلم در مسیر پیشرفت فردی و علمی ثابت‌قدم بماند و الگویی برای دانش‌آموزان خود باشد.





گزارش دوره مسیرماندگار ۲

طاها دادده شریف - سپهر ناجی





۱. تثبیت هویت ایمانی و ملی در میان دانشجوی معلمان و تقویت ریشه‌های اعتقادی و فرهنگی.

۲. ایجاد خودآگاهی حرفه‌ای و مسیرشناسی در سیر رشد علمی، اخلاقی و تربیتی.

۳. تعمیق نگاه تمدنی به معلمی و بازخوانی نقش معلم در گفتمان پیشرفت اسلامی - ایرانی.

۴. تقویت روحیه‌ی هم‌افزایی، انس و همکاری جمعی در میان ورودی‌های جدید.

در بخش‌های مختلف این دوره، سخنرانی‌های الهام‌بخش، فعالیت‌های گروهی، و برنامه‌های فرهنگی متنوع اجرا شد که هر یک سهمی مؤثر در تقویت باورها و انگیزه‌ی معلمی دانشجوی معلمان داشت. حضور فعال و صمیمی شرکت‌کنندگان، فضای دوره را به محفل رشد، تفکر و خودشناسی بدل ساخت.

«مسیر ماندگار ۲» بر پایه‌ی اندیشه‌های متعالی مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) طراحی و اجرا شد و توانست در مسیر تحقق اهداف دانشگاه فرهنگیان - یعنی تربیت معلمان مؤمن، متعهد و تمدن‌ساز - گامی مؤثر بردارد.

در پایان این دوره‌ی پربرکت، دانشجوی معلمان با نگاهی ژرف‌تر به رسالت خویش، گام در مسیر تحصیل و تربیتی نهادند که مقصد آن، تربیت انسان‌های مؤمن، خلاق و آینده‌ساز برای ایران اسلامی است.

دوره‌ی فرهنگی و تربیتی «مسیر ماندگار ۲» با هدف تعمیق هویت معلمی و تقویت بینش تمدنی در میان دانشجوی معلمان، با حضور پرشور ورودی‌های جدید دانشگاه فرهنگیان برگزار شد. این دوره که به همت معاونت فرهنگی و تربیتی و با همکاری مجموعه‌ای از اساتید، مربیان و فعالان فرهنگی اجرا گردید، فصل تازه‌ای از زیست مؤمنانه و معلمی را در فضای دانشگاه رقم زد. در «مسیر ماندگار ۲»، دانشجوی معلمان ضمن حضور در کارگاه‌های آموزشی، جلسات معرفتی و فعالیت‌های جمعی، تجربه‌ای نو از پیوند علم و ایمان، معرفت و مهارت، و فردیت و جمع‌گرایی را از سر گذراندند. این برنامه، عرصه‌ای بود برای بازاندیشی در معنای معلمی، شناخت جایگاه تمدنی آموزش و پرورش و تمرین مسئولیت‌پذیری در قبال آینده‌ی کشور.

این دوره، صرفاً یک برنامه‌ی آموزشی نبود؛ بلکه سفری درونی در ژن معلمی بود که تلاش داشت تا دانشجوی معلم را از سطح آموزش رسمی، به درک عمیق رسالت فرهنگی و اجتماعی خویش برساند. در طول برگزاری، شرکت‌کنندگان در قالب حلقه‌های گفت‌وگو، نشست‌های اندیشه‌ورزی، کارگاه‌های مهارتی و برنامه‌های تربیتی، به تبیین نقش معلم در تمدن نوین اسلامی پرداختند.

از جمله محورهای اصلی این دوره می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:



گزارش تصویری برگزاری
دوره ی «مسیر ماندگار ۲»
عکس از سپهر ناجی





از کلاس دانشگاه تا میدان واقعی تدریس؛ روایت آغاز معلمی در کارورزی ۱

محمد مهدی کاتب

عمیق از بافت فرهنگی، انسانی و سازمانی مدرسه دست یابد و بتواند نقش خود را به عنوان «طراح صحنه‌ی یادگیری»، «تسهیل‌گر تغییر» و «رهبر فکری کلاس درس» بازشناسی کند. بر اساس دیدگاه شون، معلم کارآمد کسی است که بتواند در تعامل مداوم با موقعیت‌های واقعی آموزشی، میان نظریه و عمل پیوندی بازاندیشانه برقرار کند. بدین ترتیب، کارورزی ۱ تنها تمرینی برای حضور در مدرسه نیست، بلکه عرصه‌ای برای تأمل در چیستی معلمی و پرورش

حرفه‌ای معلمی محسوب می‌شود. هدف و فلسفه‌ی کارورزی ۱ به مثابه‌ی نخستین گام در پیوند میان «دانش نظری» و «کنش عملی» طراحی شده است. در این مرحله، دانشجو معلم می‌آموزد تا ضمن مشاهده‌ی دقیق محیط آموزشی، بتواند موقعیت‌های یاددهی و یادگیری را تحلیل کند و شرایط عینی کلاس درس را با مفاهیم نظری که در دانشگاه آموخته است، پیوند دهد. هدف اصلی این درس آن است که دانشجو معلم به درکی

درس «کارورزی» در دانشگاه فرهنگیان، از بنیادی‌ترین و تأثیرگذارترین دروس در برنامه‌ی تربیت معلم است که بر اساس سرفصل‌های مصوب، در چهار نیم‌سال متوالی ارائه می‌شود. نخستین مرحله از این مجموعه، «کارورزی ۱» است که معمولاً در نیم‌سال پنجم تحصیلی برگزار می‌گردد و به عنوان نخستین تجربه‌ی رسمی دانشجو معلم در میدان واقعی آموزش، آغازگر مسیر

توانایی‌های شناختی و عاطفی دانشجومعلم است؛ جایی که او می‌آموزد معلمی صرفاً انتقال دانش نیست، بلکه هدایت‌گری، تسهیل فرایند رشد و رهبری بازار اندیشه‌ای به نام کلاس درس است.

جایگاه جهانی رویکرد کارورزی

در سطح جهانی نیز بهسازی آموزش و تربیت معلمان بر محور یادگیری از طریق عمل استوار است. نظام‌های آموزشی موفق، معلم را نه ماشین انتقال محتوا بلکه عامل اصلی اصلاح اجتماعی و بسط عدالت آموزشی می‌دانند. در جهان امروز که با تحولات شتابان فرهنگی، فناوری‌های نرم، بازی‌های دیجیتالی، و تغییر الگوهای یادگیری نسل‌ها مواجه است، بیش از هر زمان دیگر نیاز به بازاندیشی در هویت معلمی، تقویت برنامه‌های

تربیتی غنی و توانمندسازی معلمان احساس می‌شود. کارورزی، به ویژه در مرحله نخست، زمینه‌ای فراهم می‌آورد تا دانشجومعلم از رهگذر مشاهده و تأمل، درکی زنده از پیچیدگی‌های آموزش به دست آورد و برای ایفای نقش در آینده‌ی نظام تعلیم و تربیت کشور آماده گردد.

فرایند مشاهده‌ی تأملی

فرایند مشاهده‌ی تأملی، که محور اصلی کارورزی ۱ به شمار می‌رود، فراتر از مشاهده‌ی سطحی و ثبت ظواهر محیط آموزشی است. این فرایند نوعی اندیشه‌ورزی نظام‌مند است که از تجربه‌ی زیسته‌ی دانشجومعلم آغاز می‌شود و به کشف معنا و مسئله در بطن واقعیت آموزشی می‌انجامد. این فرایند چهار مرحله‌ی اساسی دارد:

۱. توصیف موقعیت: ثبت

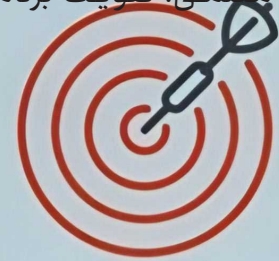
بی‌طرفانه‌ی رویدادها، فضاها و روابط آموزشی بر اساس حواس پنج‌گانه بدون قضاوت یا تفسیر اولیه.

۲. استنباط از موقعیت: شکل‌گیری برداشتها و قضاوت‌های اولیه از ترکیب داده‌های مشاهده با تجارب و عواطف شخصی.

۳. بازنگری: نگریستن دوباره به مشاهدات از زوایای مختلف و جست‌وجوی معناهای پنهان در دل تجربه.

۴. قضاوت و مسئله‌یابی: تبیین مسائل آموزشی، تحلیل نقاط قوت و ضعف، و پیشنهاد راهکارهای اصلاحی.

در واقع، این مراحل موجب می‌شوند که دانشجومعلم از جایگاه «تماشاگر منفعل» فراتر رفته و به «کنشگر اندیشمند» تبدیل



شود؛ فردی که می‌تواند موقعیت آموزشی را نقد کند، پرسش بپرسد و از تجربه‌ی خود یاد بگیرد.

تقویم اجرایی کارورزی ۱

کارورزی ۱ بر اساس تقویمی تدریجی و هدفمند طراحی شده است تا دانشجو معلم به صورت گام به گام از مشاهده‌ی عینی به تحلیل تأملی و از تحلیل به بازآفرینی حرفه‌ای برسد.

هفته اول

حضور در جلسه یا جلسات توجیهی اولیه و همراهی با استاد راهنما در تشکیل گروه و فرایند انتخاب و تعیین مدرسه

هفته دوم

دریافت معرفی نامه و آدرس مدرسه؛ حضور به موقع و پیش از صبحگاه در مدرسه؛

ارائه معرفی نامه به مدیر و یکی از مسئولان مدرسه؛

آشنایی با معلم راهنما؛

هماهنگی کامل و مناسب با مسئولان مدرسه؛ به منظور آشنایی با بخش های مختلف مدرسه (بررسی موقعیت فیزیکی مدرسه)؛

تدوین گزارش آزاد روز اول تحت عنوان اولین روز کارورزی من (به صورت

فردی و مجزا) که می‌تواند مآجرا ها و حس و حال دانشجو معلم از روز

پیش از کارورزی را هم شامل شود؛ ارسال گزارش در اولین فرصت به

استاد راهنما (حداکثر سه روز پس از هر جلسه کارورزی)؛

شرکت در جلسه توجیهی و ارائه و ارزیابی گزارش های روز اول به صورت گروهی با توجه به دیدگاه های دوستان و استاد راهنما.

هفته سوم و چهارم

شرکت در کارگاه مشاهده تأملی حضور به موقع در مدرسه و تدوین گزارش فیزیکی ارسال گزارش در اولین فرصت به استاد راهنما.

هفته پنجم و ششم

حضور به موقع در روزهای کارورزی در مدرسه و تدوین گزارش عاطفی.

گزارش عاطفی؛ تبیین روابط بین معلم و دانش آموز یا معلمان با یکدیگر و سایر افراد؛

شرکت در جلسه توجیهی

ارسال گزارش در اولین فرصت به استاد راهنما

هفته هفتم

حضور به موقع در روزهای کارورزی در مدرسه و تدوین گزارش ساختار سازمانی مدرسه با استفاده از ثبت مشاهدات مرتبط.

تدوین نتایج جستجو در زمینه ساختار سازمانی که باید در قالب روایت پژوهی تنظیم شود.

شرکت در جلسه توجیهی

ارسال گزارش در اولین فرصت به استاد راهنما

هفته هشتم

حضور به موقع در روزهای کارورزی در

مدرسه و تدوین گزارش آموزشی ۱ شرکت در جلسات توجیهی ارسال گزارش در اولین فرصت به استاد راهنما

هفته نهم و دهم

حضور به موقع در روزهای کارورزی در مدرسه و تدوین گزارش آموزشی ۲ شرکت در کارگاه مسئله یابی ارسال گزارش در اولین فرصت به استاد راهنما

هفته یازدهم و دوازدهم

حضور به موقع در روزهای کارورزی در مدرسه و تدوین گزارش آموزشی ۳ و ۴ شرکت در جلسات توجیهی

ارسال گزارش در اولین فرصت به استاد راهنما

هفته سیزدهم و چهاردهم

حضور در جلسه ارزیابی اولیه گزارش های پایانی (برای ارائه گزارش و مشارکت در نقد و ارزیابی و بهبود بخشی گزارش خود و سایرین)؛

حضور در سمینار پایانی کارورزی ۱

تدوین و ارسال گزارش سمینار

هفته پانزدهم و شانزدهم

تعامل حضوری و مجازی با استاد راهنما برای دریافت نقطه نظرات در مورد کار نهایی و زمینه سازی کارورزی ۲؛ تکمیل و رفع اشکالات از گزارش نهایی.





پژوهشگری در مسیر معلمی

امیررضا جزایری

پژوهشگر، خودش نیز پیوسته در حال یادگیری است و به دنبال ارتقاء یافته‌های علمی روز در حوزه آموزش و پرورش است. او با تحلیل داده‌ها، تحلیل تجربیات و ارزشیابی مستمر، همواره در تلاش برای رفع نقاط ضعف و تقویت نقاط قوت خود است و به عنوان یک الگوی عملی، دانش‌آموزان را به مهارت‌های پژوهشی و تفکر انتقادی دعوت می‌کند. این رویکرد موجب می‌شود که فضای مدرسه به یک محیط یادگیری فعال، خلاق و نوآورانه تبدیل شود.

پژوهشگری در مسیر معلمی، باعث توسعه حرفه‌ای و ارتقای جایگاه اجتماعی معلم است. این رویکرد، معلم را به عنوان یک عضو از جامعه علمی به رسمیت می‌شناسد و

شناخت عمیق و مستمر است؛ معلمی که در مسیر پژوهشگری قرار می‌گیرد، پیوسته در حال مطالعه، بررسی و سنجش فعالیت‌ها، روش‌ها و رویکردهای خود است تا بتواند بهترین راهکارها را بر اساس نیازهای دانش‌آموزان و مقتضیات زمان ارائه دهد. این معلم، برخلاف تصور سنتی که آموزش را تمرین‌های ثابت و تکراری می‌دانست، به سمت فهم عمیق‌تر مسائل آموزشی و تربیتی حرکت می‌کند و با بهره‌گیری از پژوهش‌های علمی، نوآوری و خلاقیت در طراحی فعالیت‌های آموزشی و ارزشیابی‌ها ایجاد می‌کند.

اعتقاد به پژوهشگری در مسیر معلمی، فرهنگ یادگیری مستمر را پایه‌گذاری می‌کند؛ معلم

پژوهشگری در مسیر معلمی یکی از ارزشمندترین و اثرگذارترین رویکردها در فرایند آموزش و پرورش است که نقش مهمی در تعالی کیفیت آموزش، توسعه حرفه‌ای معلمان و تداوم بهبود سیستم‌های تربیتی و تعلیمی ایفا می‌کند. این رویکرد، نه تنها معلم را به عنوان انتقال‌دهنده دانش و مهارت در میدان کلاس می‌بیند، بلکه او را به عنوان یک پژوهشگر فعال در حوزه حرفه خود تصور می‌کند که همواره در پی کشف، تحلیل و بهبود یادگیری و فرآیندهای آموزشی است تا بتواند نقش مفید و اثرگذاری در ارتباط با مخاطبانش ایفا کند.

پژوهشگری در معلمی، به معنای



آموزش و تربیت نسل آینده می‌گردد.

$$\frac{P(W)}{Q(\omega)} = \frac{G}{\sqrt{12}}$$

فردی و حرفه‌ای معلمان است، بلکه عنصر اصلی برای ساختن یک آموزش پویا، متعهد و کارآمد در جامعه امروز می‌باشد. این مسیر نیازمند آموزش‌های مستمر، انگیزه بالا، روحیه کنجکاوی و روانشناختی قوی است، تا معلم بتواند در کنار تدریس، با تحلیل و تحقیق، به شناخت درست‌تری از نیازهای دانش‌آموزان و چالش‌های آموزش دست یابد و راهکارهای مؤثر و نوآورانه‌ای ارائه دهد که در نهایت منجر به ارتقاء کیفیت

ارزش کار او را در فرآیند توسعه فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی کشور تثبیت می‌کند. معلم پژوهشگر، با بهره‌گیری از ابزارهای تحقیق، تحلیل داده‌ها و بهره‌برداری از تجربیات، ایده‌ها و یافته‌های علمی، نقش تاثیرگذاری در سیاست‌گذاری‌های آموزشی و تربیتی ایفا می‌کند و امکان پیگیری راهکارهای بهبود نظام آموزشی را فراهم می‌آورد. در نتیجه، مسیر پژوهشگری در معلمی نه تنها لازمه توسعه

رسالت معلمی در دنیای امروز

گفت‌وگو با دکتر حسین فرجی

مدیر گروه الهیات و معارف اسلامی دانشگاه فرهنگیان استان اردبیل

مصاحبه‌کننده: محسن سلیمی



خواهد بود.

سؤال:

خیلی ممنون از پاسخ دقیق و کامل شما. آقای دکتر، سؤال دوم ما درباره «فناوری‌های آموزشی» است. در دنیای امروز، هر روز با تکنولوژی‌های نوین و پیشرفت‌های

سریع علمی روبه‌رو هستیم؛ به‌ویژه با گسترش هوش مصنوعی و شبکه‌های اجتماعی. در چنین عصری، معلم چگونه می‌تواند نقش تربیتی و الهام‌بخش خود را همچنان حفظ کند؟

پاسخ دکتر فرجی:

بله، در زمان کنونی که با انفجار فناوری اطلاعات مواجه هستیم، اگر معلم بخواهد وظیفه آموزش و پرورش را به‌درستی ایفا کند، نباید از این جریان عقب بماند. معلمان باید روش‌های تدریس و محتوای آموزشی خود را به‌روز کنند تا برای مخاطبان مفید باشد.

اگر معلم نتواند منبع اصلی تربیت باشد و دانش‌آموز این مفاهیم را از منابع دیگر بگیرد، در ذهن او آن منابع به‌عنوان «مرجع درست» جای می‌گیرند و دیگر سخن معلم تأثیری نخواهد داشت. بنابراین معلمان باید محتوای خود را با نیازهای مخاطب، فناوری‌های روز و ابزارهای نوین هماهنگ کنند.

سؤال:

آقای دکتر، بسیاری از معلمان جوان احساس می‌کنند دیگر آن تأثیرگذاری گذشته را ندارند، چون دانش‌آموزان از شبکه‌های اجتماعی تأثیر می‌پذیرند. این احساس را ناشی از چه می‌دانید؟

پاسخ دکتر فرجی:

این احساس علل مختلفی دارد. نخست ضعف یا کاهش کارایی برخی معلمان است. اگر معلم نتواند نیازهای علمی، عاطفی و رفتاری دانش‌آموز را تأمین کند، طبیعی است که او به سراغ منابع دیگر برود.

دوم، به فضای تربیت معلمان بازمی‌گردد. دانشجو معلمان باید آموزش‌های دقیق، به‌روز و کاربردی ببینند تا بتوانند با مخاطب

بسم‌الله الرحمن الرحیم. سلام و عرض ادب و احترام دارم خدمت تمامی مخاطبان نشریه راه تربیت. بنده محسن سلیمی هستم و امروز در خدمت جناب آقای دکتر حسین فرجی، مدیر گروه الهیات و معارف اسلامی دانشگاه فرهنگیان استان اردبیل هستیم.

سوال

جناب آقای دکتر، عرض سلام و احترام دارم خدمت شما. موضوع گفت‌وگوی ما درباره «رسالت معلمی در دنیای امروز» است و چند پرسش در این زمینه از محضرتان دارم. نخستین سؤال بنده این است که از نگاه شما، رسالت معلمی در دنیای امروز چه تفاوتی با گذشته دارد؟

پاسخ دکتر فرجی:

اعوذ بالله من الشیطان الرجیم. بسم‌الله الرحمن الرحیم. سلام علیکم، خیلی ممنون، خوش آمدید. ان‌شاءالله که این گفت‌وگو مفید باشد.

ببینید، معلمی که ترکیب یافته از «آموزش و پرورش» است - و البته بهتر است بگوییم نخست پرورش و سپس آموزش - جزو رسالت رسول خدا و دیگر پیامبران بوده است. همان‌طور که در سوره مبارکه جمعه

می‌خوانیم:

﴿يُسْمِی اللّٰهُ الرَّحْمٰنَ الرَّحِیْمَ، هُوَ الَّذِی بَعَثَ فِی الْاُمَمِیْنَ رُسُلًا مِّنْهُمْ...﴾

وظیفه رسول چیست؟ یَتْلُو عَلَیْهِمْ اَیَّاتِهِ (تلاوت)، وَیُزَكِّیْهِمْ (تربیت و پرورش)، وَیُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالحِکْمَةَ (آموزش).

این یعنی فلسفه بعثت پیامبر، تعلیم و تربیت انسان است.

آموزش و پرورش آن‌قدر اهمیت دارد که پیامبر اولوالعزمی چون حضرت موسی (ع)، طبق سوره کهف، برای یافتن استاد و رشد علمی در حدود چهل و پنج سالگی، بار سفر می‌بندد و به دیدار حضرت خضر می‌رود تا چیزهایی بیاموزد که مایه رشد و تربیتش شود.

بنابراین آموزش و پرورش از آغاز تا انجام، اساسی‌ترین و راهبردی‌ترین مسیر برای شکوفایی انسان‌هاست.

آموزش و پرورش تأثیری شگرف دارد؛ موجب تقوا و نیکوکاری می‌شود، پاسداری از عدالت را در پی دارد، به انسان بلندنظری، مناعت طبع، توکل، شهامت، پایداری، صداقت و خلوص می‌بخشد. این آثار از آغاز تا امروز پابرجا بوده و

خود ارتباط مؤثر برقرار کنند.

سوم، گاه ناهماهنگی میان خانواده و مدرسه سبب سردرگمی دانش‌آموز می‌شود. اگر مدرسه و خانواده در مسیر تربیتی واحدی حرکت نکنند، کودک هیچ‌یک را نمی‌پذیرد و مسیر دیگری برمی‌گزیند.

سؤال:

از نظر شما، معلم مؤثر در قرن بیست و یکم چه ویژگی‌هایی دارد؟ اگر بخواهید در یک جمله تعریف کنید، چه می‌گویید؟

پاسخ دکتر فرجی:

معلم مؤثر در قرن بیست و یکم معلمی است که صفات قرآنی داشته باشد؛ فداکار، تلاشگر، دلسوز، دارای شرح صدر و حوصله، مؤدب و حق‌پذیر.

معلم باید در کلاس «حق‌سالار» باشد؛ یعنی اگر سخن دانش‌آموز بر اساس معیار درست بود، آن را بپذیرد، حتی اگر با نظر خودش تفاوت داشته باشد.

سؤال:

رابطه میان معلم و دانش‌آموز در دنیای امروز باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد تا از حالت سنتی خارج شود اما ارزش‌های تربیتی را نیز حفظ کند؟

پاسخ دکتر فرجی:

رابطه باید به‌گونه‌ای باشد که دانش‌آموز احساس غربت نکند و حضور خود را در کلاس مفید بداند. معلم نباید تنها سخنگوی کلاس باشد؛ بلکه باید فرصت اظهار نظر، طرح دغدغه و گفت‌وگو را برای دانش‌آموز فراهم کند. آموزش و پرورش نباید محدود به زمان کلاس باشد. معلم باید دغدغه‌ها و مشکلات دانش‌آموز را بشناسد تا سخنش در او اثرگذار باشد.

سؤال:

برخی دانشجو معلمان دچار کم‌انگیزی هستند. به نظر شما چگونه می‌توان انگیزه

رسالت معلمان، تربیت نسل با هویت ملی برای تمدن نوین اسلامی است



باشند و آن را به دانش‌آموزان تزریق کنند. معلم شکل‌دهنده فرهنگ جامعه است و از آنجا که جامعه هیچ‌گاه از فرهنگ بی‌نیاز نمی‌شود، از معلم نیز بی‌نیاز نخواهد شد. فرهنگ‌سازی با دو بال انجام می‌شود: آموزش و تبلیغ؛ و هر دو در اختیار معلم زنده‌اند، معلم نیز جایگاه محوری خواهد داشت - به شرط آنکه از قافله زمان عقب نماند.

مصاحبه‌کننده:

از سخنان ارزشمند و راهگشای شما سپاسگزارم. امیدواریم آینده آموزش و پرورش کشور عزیزمان ایران روزبه‌روز روشن‌تر شود و به افق‌های ترسیم‌شده‌اش دست یابد.

اسلامی چیست؟
پاسخ دکتر فرجی:

تمدن نوین اسلامی ارکان گوناگونی دارد و یکی از پایه‌ای‌ترین آن‌ها علوم انسانی است؛ مغز و روح این تمدن. مخاطبان اصلی علوم انسانی نیز معلمان و دانشجو معلمان هستند. اگر این قشر به درستی تربیت شوند و خود و شاگردانشان را قانع کنند، روند شکل‌گیری تمدن نوین اسلامی با شتاب بیشتری پیش خواهد رفت.

سؤال پایانی:

آقای دکتر، اگر بخواهید به عنوان استاد دانشگاه فرهنگیان و مدیر گروه الهیات و معارف اسلامی آینده معلمی در ایران را در یک افق روشن ترسیم کنید، آن را چگونه می‌بینید؟

پاسخ دکتر فرجی:

آینده معلمی درخشان است، اما مشروط به آنکه معلمان خودشان انگیزه داشته

و عشق به معلمی را در آنان زنده نگه داشت؟

پاسخ دکتر فرجی:

بی‌انگیزگی دانشجو معلمان دو علت دارد: نخست، علل مدیریتی و حاکمیتی؛ باید امکانات رفاهی و آموزشی در دانشگاه‌ها و خوابگاه‌ها بهبود یابد تا بازدهی بالا رود. دوم، نگاه خود دانشجو معلمان به حرفه معلمی است. اگر معلمی را صرفاً شغل و منبع درآمد بدانند، انگیزه از بین می‌رود. معلمی یک رسالت است نه شغل صرف. همچنین آموزش در دانشگاه فرهنگیان نباید فقط نظری باشد. اگر دانشجو معلمان با فضای واقعی مدارس و مسائل تربیتی روبه‌رو شوند، مسئولیت خود را بهتر درک می‌کنند.

سؤال:

به نظر شما نقش دانشجو معلمان و معلمان جوان در شکل‌گیری تمدن نوین



مدرسه در متن جامعه

سعید خدایی

مدرسه، در نگاه نخست، فضایی است برای یادگیری دروس رسمی، کسب مهارت‌های پایه و آماده شدن برای ورود به مقاطع بالاتر تحصیلی. اما اگر دقیق‌تر نگاه کنیم، مدرسه چیزی فراتر از یک نهاد آموزشی است؛ مدرسه، بخشی از جامعه و در عین حال بازتابی از آن است. هرچه در جامعه می‌گذرد، دیر یا زود ردش را می‌توان در کلاس درس، رفتار معلمان و دانش‌آموزان، و حتی در کتاب‌های درسی دید. به همین دلیل است که نمی‌توان از آموزش سخن گفت، بی‌آنکه به زمینه‌ی اجتماعی و فرهنگی آن اندیشید. مدرسه؛ آینه‌ای از ساختار اجتماعی مدرسه نه در خلأ، بلکه در دل

یک نظام اقتصادی، سیاسی و فرهنگی خاص شکل می‌گیرد. در جامعه‌ای که موفقیت فردی و رقابت ارزش اصلی است، مدرسه نیز به میدان رقابت در نمره و رتبه تبدیل می‌شود. اما در جوامعی که همکاری و مسئولیت اجتماعی اهمیت دارد، مدارس بر پرورش روحیه‌ی جمعی و خلاقیت تمرکز می‌کنند. اگر به مدارس کشور خودمان بنگریم، خواهیم دید که آن‌ها به‌نوعی بازتاب‌دهنده‌ی چالش‌ها و ارزش‌های جامعه‌اند. نابرابری اقتصادی در جامعه، خود را در فاصله‌ی کیفیت آموزش میان مدارس مناطق مختلف نشان می‌دهد؛ از مدارس دولتی در مناطق

کم‌برخوردار تا مدارس خاص و غیردولتی در شمال شهرها. فشار کنکور نیز، به‌عنوان نمادی از فرهنگ رقابت‌محور، مسیر آموزش را از یادگیری واقعی به سمت حفظیات و تست‌زنی سوق داده است. در عین حال، در برخی مدارس کوچک روستایی، هنوز روح همیاری و زندگی جمعی حفظ شده است؛ جایی که معلم، مدیر، والدین و دانش‌آموزان برای اداره‌ی مدرسه با هم همکاری می‌کنند. این تضادها نشان می‌دهد که مدرسه، هم از شرایط اجتماعی تأثیر می‌گیرد و هم می‌تواند در تغییر آن‌ها نقش داشته باشد.



در نهایت، مدرسه نه تنها آیینی ای منفعل، بلکه عاملی فعال در شکل دهی به ساختار اجتماعی فرد است. فارغ التحصیلان این نهاد، بازتابی از جامعه ای خواهند بود که مدرسه در ساختن آن نقش داشته است. بنابراین، درک تحولات مدرسه، کلیدی برای درک تحولات جامعه است؛ چراکه آینده هر ملت از پشت نیمکت های همین مدارس شکل می گیرد.

نقش اجتماعی معلمان

در این میان، نقش معلم فراتر از انتقال دهنده ی دانش است. معلم، واسطه ی میان دانش آموز و جامعه است؛ کسی که ارزش ها، نگرش ها و الگوهای رفتاری را به طور مستقیم و غیرمستقیم منتقل می کند. در بسیاری از مناطق روستایی یا شهرهای کوچک، مدرسه تنها نهاد فرهنگی فعال است و معلم تنها فردی است که کودکان و خانواده ها از او انتظار آگاهی، عدالت و راهنمایی دارند. این جایگاه، مسئولیتی سنگین اما ارزشمند است.

برای نمونه، در برخی مناطق زلزله زده یا محروم کشور، معلمان با حداقل امکانات، کلاس درس را در کانکس یا حتی زیر چادر برگزار کرده اند؛ و همین حضور آن ها، به نمادی از امید و پایداری اجتماعی تبدیل شده است.

با این حال، نباید فراموش کرد که معلم نیز خود محصول ساختارهای اجتماعی و اقتصادی است. کیفیت آموزش، انگیزه ی شغلی و نگاه او به دانش آموز، همه در پیوندی تنگاتنگ با وضعیت جامعه و سیاست های آموزشی قرار دارد. بنابراین، ارتقای مدرسه بدون توجه به جایگاه معلم در جامعه ممکن نیست.

مدرسه به عنوان میدان کنش مدنی مدرسه می تواند نخستین تجربه ی زیست مدنی برای کودک باشد. مفاهیمی چون گفت و گو، احترام به تفاوت ها، مسئولیت پذیری، نقد سازنده و کار گروهی، اگر در مدرسه تمرین نشوند، در جامعه هم به سختی نهادینه خواهند شد.

برای مثال، در برخی مدارس، تشکیل شوراهای دانش آموزی و انتخابات کوچک درون مدرسه، به دانش آموزان یاد می دهد که رأی دادن، مسئولیت پذیری و گفت و گو چه معنایی دارد. یا در برنامه هایی مانند «محیط یار» که در برخی شهرها اجرا شده، دانش آموزان به صورت گروهی در تفکیک زباله، نگهداری از فضای سبز و آموزش دیگران شرکت می کنند؛ تجربه هایی که مستقیماً به رفتار مدنی در آینده پیوند می خورند.

اما واقعیت این است که در بسیاری از مدارس ما، ساختار آموزشی هنوز عمودی و اقتدارگرایانه است. تصمیم ها از بالا گرفته می شوند و فرصت گفت و گو و نقد برای دانش آموزان اندک است. این شکاف میان آموزش و جامعه، یکی از دلایل اصلی گسست اجتماعی در بزرگسالی است.

مدرسه و چالش فناوری و رسانه در عصر دیجیتال، مرز میان مدرسه و جامعه بیش از هر زمان دیگری کمرنگ شده است. دانش آموزان امروز، بیش از آن که از کتاب درسی بیاموزند، از شبکه های اجتماعی، پلتفرم های آموزشی و فضای مجازی تأثیر می پذیرند. پدیده هایی مانند کلاس های آنلاین دوران کرونا یا استفاده از هوش مصنوعی در انجام تکالیف، نشان دادند که مدرسه دیگر نمی تواند خود را پشت دیوارهای سنتی پنهان کند. در برخی

مدارس، معلمان با ایجاد کانال های آموزشی در شبکه های اجتماعی یا استفاده از محتوای چندرسانه ای، تلاش کرده اند یادگیری را جذاب تر و معنادارتر کنند. اما در بسیاری موارد، ناآشنایی با فناوری یا محدودیت های سیاست گذاری آموزشی، مانع استفاده ی مؤثر از این ابزارها شده است.

اگر مدرسه نتواند با واقعیت های جامعه ی دیجیتال همگام شود، فاصله ی میان آموزش رسمی و زیست واقعی دانش آموزان روزبه روز بیشتر می شود. در نتیجه، مدرسه نه تنها از متن جامعه جدا می افتد، بلکه اعتبار خود را نیز از دست می دهد.

سخن پایانی

مدرسه در متن جامعه است؛ از آن تأثیر می گیرد و بر آن اثر می گذارد. هر تغییری در فرهنگ، اقتصاد و سیاست، دیر یا زود در درون مدرسه بازتاب می یابد. اما مدرسه تنها آیینی جامعه نیست، بلکه می تواند موتور تغییر آن هم باشد. اگر مدرسه را مکانی برای پرورش تفکر، گفت و گو و مسئولیت اجتماعی بدانیم، می توان امید داشت که از دل آن، شهروندانی آگاه، منتقد و اخلاق مدار برخیزند.

بنابراین، هرگاه از اصلاح جامعه سخن می گوئیم، باید از مدرسه آغاز کنیم؛ از بازاندیشی در شیوه ی آموزش، از توانمندسازی معلمان و از ایجاد فضایی که کودکان و نوجوانان در آن نه تنها درس بخوانند، بلکه زندگی را بیاموزند.

کلاس درس فردا

گذر از آموزش سنتی به یادگیری یکپارچه

هادی عدلی عموقین

ما در آستانه دگرگونی ژرفی در قلمرو آموزش و پرورش ایستاده‌ایم. کلاس‌های درس سنتی که روزی مکان‌هایی برای انتقال یک‌سویه دانسته‌ها بودند، اکنون در حال دگردیسی به محیط‌های پویا و کنش‌ورز هستند. این دگرگونی تنها به معنای راهیابی فناوری به کلاس‌ها نیست، بلکه بازشناسی ژرف نقش آموزگار، دانش‌آموز و فرآیند یادگیری است. در این راه، آموزش از حالت محفوظ‌محور صرف بیرون آمده و به سوی پروردن مهارت‌های اندیشه‌نقاد، آفرینش‌گری و گشودن گره‌ها پیش می‌رود.

چرایی بایستگی دگرگونی:

جهان امروز با شتابی شگفت‌انگیز در حال دگرگونی است. پیشه‌های سنتی در حال رنگ باختن هستند و مهارت‌های تازه‌ای بایسته شده است. سامانه آموزشی باید دانش‌آموزان را برای پیشه‌هایی آماده کند که هنوز پدید نیامده‌اند، با فناوری‌هایی کار کنند که هنوز آفریده نشده‌اند و چالش‌هایی را حل کنند که امروز حتی نمی‌شناسیم. این کار، رویکردی تازه به آموزش را می‌طلبد.

ویژگی‌های کلاس درس فردا

۱- یادگیری شخصی‌شده
در کلاس درس فردا، دیگر همه دانش‌آموزان با یک آهنگ و یک روش نمی‌آموزند. سامانه‌های هوشمند با واکاوی الگوهای یادگیری هر دانش‌آموز، مسیر آموزشی بی‌همتایی می‌آفرینند. این رویکرد به آموزگاران میدان می‌دهد تا: ۱- نقاط توانایی و ناتوانی هر دانش‌آموز را به دقت

بازشناسند.

۲- برنامه آموزشی هم‌ساز با شیوه یادگیری هر فرد را طراحی کنند. ۳- بازخورد آنی و ویژه به هر دانش‌آموز دهند. ۴- سطح دشواری مطالب را بر پایه توانایی هر دانش‌آموز تنظیم کنند. ۲- محیط کنش‌ورز و پویا

کلاس درس فردا به فضایی برای گفت‌وگو، همکاری و کاوش گروهی بدل می‌شود. در این محیط دانش‌آموزان از حالت پذیرنده نافع‌ال به کنش‌گران فعال دگرگون می‌شوند، آموزگار نقش راهنما و تسهیل‌گر یادگیری را بر دوش می‌گیرد، فضای فیزیکی کلاس با طراحی نرم‌رو، زمینه کار گروهی را فراهم می‌کند و یادگیری بر پایه پروژه و گشودن گره‌ها، محور اصلی کوشش‌هاست.

۳- پیوند با جهان بیرون
در کلاس درس فردا، دیوارهای میان مدرسه و جامعه فرو می‌ریزند، انگاره‌های آموزشی با چالش‌های روزمره زندگی دانش‌آموزان گره می‌خورند، یادگیری از حالت انتزاعی بیرون آمده و به تجربه‌ای ملموس بدل می‌شود، دانش‌آموزان می‌آموزند چگونه از دانش خود برای حل چالش‌های راستین بهره بگیرند، پیوند با صنعت و جامعه بومی، بخشی از برنامه درسی می‌شود.

۴- آموزش مهارت‌های زندگی
در کنار دانش آکادمیک، مهارت‌های بایسته زندگی نیز آموزش داده می‌شود، اندیشه نقاد و گشودن گره‌ها، آفرینش‌گری و نواندیشی، همکاری و کار تیمی، مدیریت زمان

و برنامه‌ریزی، مهارت‌های پیوندی و هوش هیجانی نمونه‌هایی از این بخش هستند.

ابزارهای هوشمند آموزشی
۱- سامانه‌های مدیریت یادگیری پیشرفته
امکان پیگیری دقیق پیشرفت تحصیلی هر دانش‌آموز، ارائه سنجه‌های پیشرفته برای شناسایی چالش‌های یادگیری، مدیریت محتوای آموزشی به صورت پویا و نرم‌رو، ارائه بازخورد آنی و ویژه به هر دانش‌آموز، امکان پیوند پایدار با خانواده‌ها، این بسترها، قلب تپنده کلاس درس فردا هستند.

۲- بسترهای آفرینش محتوای کنش‌ورز
آموزگاران با بهره‌گیری از این ابزارها می‌توانند محتوای آموزشی گیرا و چندرسانه‌ای بیافرینند، بازی‌های آموزشی و شبیه‌ساز بسازند، محیط‌های واقعیت افزوده و مجازی پدید آورند، آزمون‌های کنش‌ورز و جذاب طراحی کنند، محتوای سفارشی بر پایه نیاز هر کلاس تولید کنند.

۳- نرم‌افزارهای شبیه‌سازی و واقعیت مجازی

آزمایشگاه‌های علوم مجازی با توانایی انجام آزمایش‌های پیچیده، بازدید از جای‌های تاریخی و جغرافیایی به صورت مجازی، شبیه‌سازی موقعیت‌های راستین زندگی برای آموزش مهارت‌ها، محیط‌های ایمن برای تمرین تصمیم‌گیری در شرایط بحرانی، این ابزارها جهان تازه‌ای از یادگیری تجربی می‌گشایند.

۴- دستیاران هوشمند آموزشی
یاوران هوشمند برای پاسخ به

پرسش‌های دانش‌آموزان، سامانه‌های انطباقی برای شخصی‌سازی یادگیری، ابزارهای سنجش احساسات و درگیری دانش‌آموزان و سامانه‌های بازشناسی گفتار برای بهبود مهارت‌های زبانی نمونه‌هایی از دستیاران هوشمند آموزشی هستند.

راهکارهای کاربردی برای آموزگاران

۱- گام‌های کوچک و پایدار
دگرگونی، جنبشی تدریجی و برنامه‌ریزی شده می‌طلبد. آغاز با یک ابزار تازه و چیرگی بر آن، گسترش گام به گام قلمرو نواندیشی، تعیین هدف‌های کوتاه‌مدت و سنجش‌پذیر، ویژه کردن زمان معین برای یادگیری فناوری‌های تازه نمونه‌هایی از این گام‌ها هستند.

۲- جامعه یادگیری حرفه‌ای
پدیدآوری گروه‌های گفت‌وگو و تبادل دیدگاه، برپایی کارگاه‌های آموزشی درون‌سازمانی، نگرش بر کلاس‌های همکاران و دریافت بازخورد، هم‌گذاری منابع و تجربه‌های کامیاب و همکاری با همکاران می‌تواند راه دگرگونی را هموار کند.

۳- بازخورد پایدار و کارآمد
پدیدآوری فضای امن برای بیان دیدگاه‌های دانش‌آموزان، بهره‌گیری از پرسش‌نامه‌های منظم برای دریافت بازخورد، برپایی نشست‌های گفت‌وگوی گروهی با دانش‌آموزان، توجه به دیدگاه‌های خانواده‌ها درباره روند یادگیری و دریافت بازخورد منظم

می‌تواند کیفیت آموزش را بهبود بخشد.

۴- تعادل در بهره‌گیری از فناوری
آمیختن هوشمندانه فناوری با روش‌های سنتی کارآمد، اولویت دادن به پیوند انسانی و کنش چهره به چهره، بهره‌گیری هدفمند از فناوری و پرهیز از افراط، توجه به تندرستی جسمی و روانی دانش‌آموزان در بهره‌گیری از فناوری؛ به یاد داشته باشید فناوری ابزار است، نه هدف. آموزگار در جایگاه طراح تجربه‌های یادگیری

در کلاس درس فردا، آموزگاران تنها انتقال‌دهنده دانش نیستند، بلکه طراحان محیط‌های یادگیری گیرا و کارآمد، تسهیل‌گران فرآیند کاوش و یادگیری، راهنمایان و مشاوران مسیر رشد فردی، الگوهای مهارت‌های زندگی و شهروندی هستند.

چشم‌انداز کلاس درس فردا
کلاس درس فردا محیطی خواهد بود: پویا و نرم‌رو با فضای فیزیکی دگرگون‌شونده، پیوسته به جهان راستین و چالش‌های جامعه، پر بار از سرچشمه‌های یادگیری گوناگون و گیرا، امن برای ناکامی و یادگیری از خطاها، برانگیزاننده آفرینش‌گری و نواندیشی.

مسئولیت همگانی ما شکل‌دهی به آینده آموزش است؛ کاری گروهی که آموزگاران به عنوان پیشگامان دگرگونی، مدیران به عنوان پشتیبانان

و تسهیل‌گران، خانواده‌ها به عنوان همکاران آموزشی، دانش‌آموزان به عنوان کنشگران اصلی فرآیند یادگیری هستند.

وسخن پایانی اینکه ما در دوره‌ای بی‌نظیر از تاریخ آموزش زندگی می‌کنیم. معلمان امروز، نه تنها آموزش‌دهنده که طراحان تجربیات یادگیری هستند. کلاس درس فردا، محیطی زنده، پویا و پرنشاط است که در آن هر دانش‌آموز فرصت می‌یابد بهترین نسخه خود باشد. این رسالت زیبای ماست که با آغوش باز این تحول را بپذیریم و در شکل‌گیری آن نقش آفرینی کنیم. این تحول، نه یک انتخاب، که ضرورتی انکارناپذیر در مسیر پرورش نسخه‌ای توانمندتر و خلاق‌تر از انسان‌هاست.



معرفی کتاب

کتاب بازاندیشی فرآیند یاددهی و یادگیری

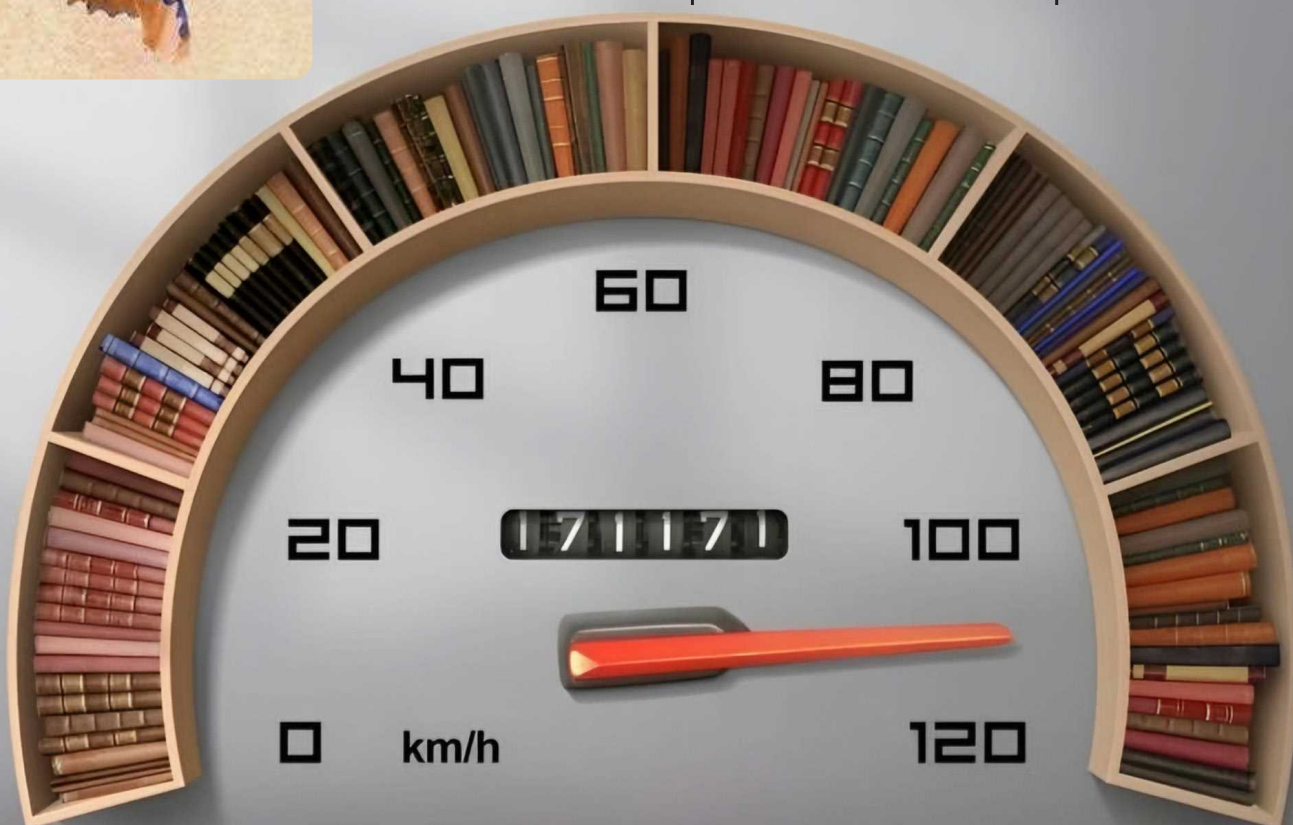
سینا محمودی

معرفی کتاب

کتاب «بازاندیشی فرآیند یاددهی - یادگیری» نوشته دکتر محمود مهرمحمدی، یکی از آثار شاخص در حوزه علوم تربیتی و آموزش است. این کتاب با نگاهی انتقادی و تحلیلی به مفهوم آموزش، می‌کوشد فرآیند یاددهی و یادگیری را از

منظرهای روان‌شناسی، فلسفی، جامعه‌شناختی و برنامه‌ریزی درسی بازنگری کند. نویسنده معتقد است که آموزش مؤثر، حاصل درک متقابل بین معلم و یادگیرنده است و باید از حالت انتقال صرف دانش به یک تعامل سازنده و پویا تبدیل شود.

هدف اصلی کتاب، ایجاد نگرشی تازه نسبت به آموزش و تربیت معلم است تا یاددهی و یادگیری به فرآیندی انسانی، پویا و معنامحور تبدیل شود.



کاربرد کتاب

این کتاب برای دانشجویان رشته‌های علوم تربیتی، روان‌شناسی تربیتی، برنامه‌ریزی درسی، و همچنین برای معلمان و استادان دانشگاه بسیار مفید است.

مطالعه آن کمک می‌کند تا فرد با رویکردهای جدید یادگیری، روش‌های نوین تدریس و چگونگی به‌کارگیری فناوری و خلاقیت در فرآیند آموزش آشنا شود.

همچنین به عنوان منبعی آموزشی برای دوره‌های تربیت معلم، کارگاه‌های آموزشی و پژوهش‌های حوزه آموزش مورد استفاده قرار می‌گیرد.

فصل‌ها و محتوای کتاب

فهرست محتوای کتاب به طور کلی در سه بخش اصلی تنظیم شده است:

۱. مباحث مبانی در یاددهی و یادگیری

در این بخش، مفاهیم بنیادین آموزش، چپستی یادگیری، رابطه میان یاددهی و یادگیری، و نقش نظریه‌های روان‌شناسی در آموزش بررسی می‌شود.

نویسنده دیدگاه‌های سنتی را نقد کرده و بر ضرورت تغییر در نگاه به ماهیت یادگیری تأکید دارد.

۲. رویکردها و روش‌های یاددهی - یادگیری

این بخش به معرفی و تحلیل رویکردهای رفتارگرایی، شناخت‌گرایی، سازنده‌گرایی و انسان‌گرایی در یادگیری می‌پردازد.

در ادامه، الگوهای مختلف تدریس مانند یادگیری مبتنی بر مسئله، یادگیری مشارکتی و یادگیری از طریق تجربه توضیح داده می‌شود.

۳. تربیت معلم و بازاندیشی در نقش او

در این بخش، مفهوم تربیت معلم و جایگاه او در نظام آموزشی مورد بررسی قرار گرفته است.

مباحثی همچون شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان، چگونگی آموزش پیش‌خدمتی، مقایسه نظام تربیت معلم ایران و آلمان، و نقش معلم در تغییر نظام آموزشی بیان شده است.

نتیجه‌گیری

مطالعه کتاب «بازاندیشی فرآیند یاددهی - یادگیری» برای هر کسی که با آموزش سروکار دارد، یک ضرورت است.

این اثر کمک می‌کند تا آموزش را نه به عنوان انتقال دانش، بلکه به عنوان فرآیندی انسانی، پویا و تفکرآفرین درک کنیم.

نویسنده به ما می‌آموزد که یادگیری زمانی معنا پیدا می‌کند که یادگیرنده در آن مشارکت فعال داشته باشد و معلم نقش راهنما و تسهیل‌گر را ایفا کند.

به طور خلاصه، این کتاب گامی مهم برای تحول در نگرش آموزشی و تربیتی است و به معلمان کمک می‌کند تا تدریس را به تجربه‌ای تأثیرگذار و ماندگار تبدیل کنند.



معرفی هوش مصنوعی

یاشار خدایی

Grammarly

معرفی کلی و نحوه عملکرد: grammarly ابزار مصنوعی است که به دانشجویان برای اصلاح و بررسی



متون انگلیسی خود کمک میکند. این ابزار خطاهای گرامری را بررسی میکند و حتی لحن متن را تشخیص میدهد. نسخه رایگان این هوش مصنوعی محدود به بررسی گرامر و غلط های دیکته ای میباشد اما نسخه پرمیوم این هوش مصنوعی دارای امکاناتی نظیر: بررسی دستور زبان، بافت و ساختار جمله، تقویت واژگان، بررسی سبک نوشتاری بر اساس استانداردهای یک ژانر خاص و آشکار سازی سرقت ادبی بیش از ۱۶ میلیارد صفحه وب میباشد.

این هوش مصنوعی در سال ۲۰۰۹ در اوکراین به صورت رایگان عرضه شد. نسخه های فعلی این هوش مصنوعی شامل نسخه های رایگان، پرمیوم و نسخه تجاریست.

نسخه تجاری برای بیزنس ها، شرکت ها و

گروه هایی با ۳ تا ۱۴۹ عضو مناسب است.

Chat pdf

معرفی و کاربرد: یکی از ابزار های هوش مصنوعی است که به طور خاص برای فایل پی دی اف طراحی شده است.

نحوه عملکرد: تنها کاری که باید انجام دهید این است که یک سند pdf را در chatpdf



آپلود کنید. ممکن است که آن یک کتاب درسی، رمان، مقاله تحقیقی، مجله دانشگاهی یا هر چیز دیگری باشد.

Chatpdf فایل pdf

را تجزیه و تحلیل میکند و با استفاده از اطلاعات به دست آمده، در پنجره گفت و گو به سوالات شما پاسخ میدهد. دانشجویان با کمک این ابزار هوش مصنوعی میتوانند به سرعت شک و تردید های خود را حل کنند، مفاهیم پیچیده را حل درک کنند و اطلاعات مهم را از طریق این ابزار دریافت کنند.

یکی از مهم ترین کاربردهای این ابزار برای جمع آوری اطلاعات هنگام نگارش مرور ادبیات تحقیق است. تصور کنید که در مسیر نگارش و ترجمه مقاله خود قرار دارید و قصد تکمیل بخش مرور ادبیات را دارید. شما میتوانید فایل های پی دی اف مقالات را در این ابزار وارد کنید و درباره آن سوال بپرسید. این گونه میتوانید که بهترین و مرتبط ترین مقالات را انتخاب کنید.

طرح رایگان chat pdf به شما این امکان

را میدهد که روزانه ۲ فایل pdf آپلود کنید و ۲۰ سوال در روز مطرح کنید.

کاربران رایگان هر فایل محدود به ۱۰ mg و هیچ محدودیتی در تعداد فایل ها وجود ندارد.

برای کاربران نسخه پرمیوم هر فایل محدود به ۱۰۰ mg است و هیچ محدودیتی در تعداد فایل ها وجود ندارد.

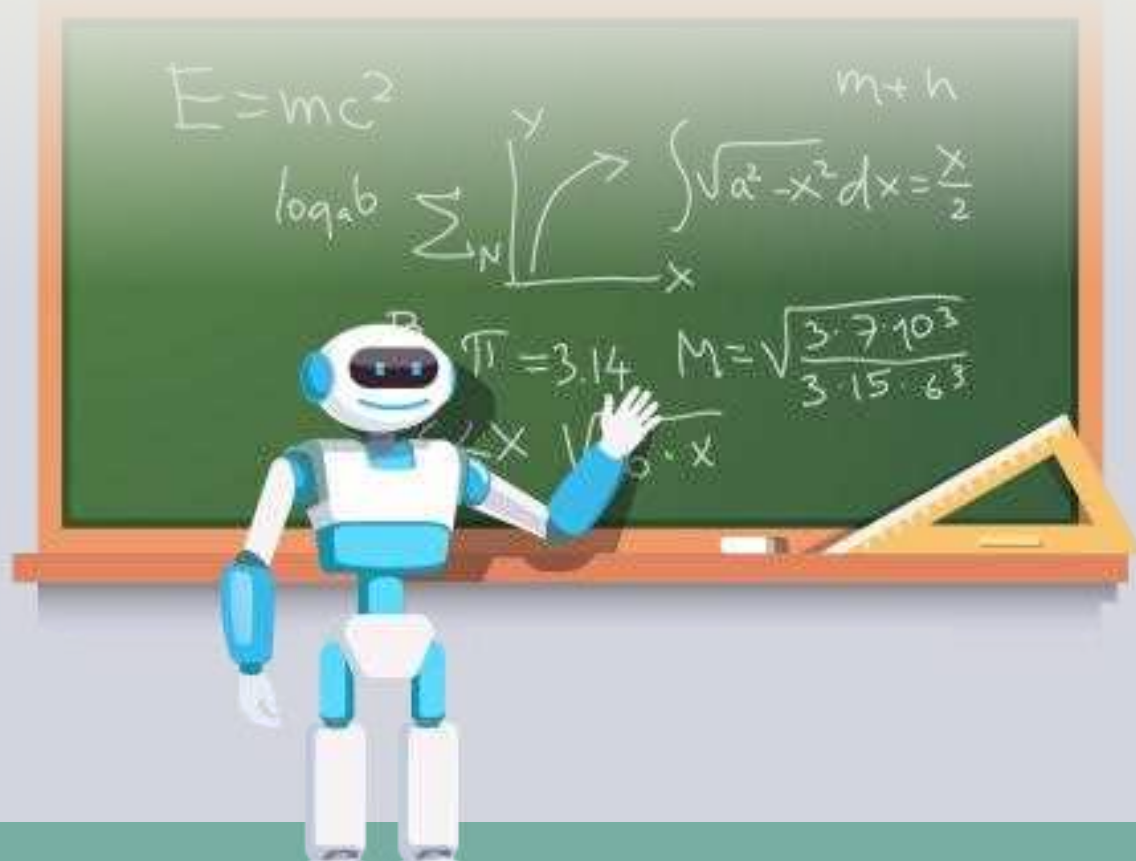
Chat pdf از فرمت های word، pptx، Doc، پشتیبانی میکند.

consensus ai



Consensus ai یک موتور جستجوی پیشرفته است که از هوش مصنوعی برای استخراج اطلاعات از تحقیقات علمی

استفاده میکند. با استفاده از این ابزار نیاز چندان به استفاده از گوگل اسکالر ندارید. این ابزار برای کمک به کاربران در صرفه جویی در وقت و انرژی با ارائه اطلاعات دقیق و بی طرفانه از تحقیقات مشابه طراحی شده است. پایگاه داده این موتور جستجوی این هوش مصنوعی شامل حدود ۲۰۰ میلیون مقاله است، به کاربران امکان میدهد تا جست و جوی مقالات را به طور موثری انجام دهند.



ادامه تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد؛ گامی به سوی آینده روشن آموزش

ادامه تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد، دریچه‌ای تازه به دنیای علم و پژوهش است. برای معلمان و دانشجویان دانشگاه فرهنگیان، این مسیر نه تنها فرصتی برای ارتقای دانش فردی، بلکه راهی برای کشف افق‌های نو در تعلیم و تربیت محسوب می‌شود. کارشناسی ارشد آغاز مرحله‌ای است که در آن یادگیری به پژوهش تبدیل می‌شود و تجربه‌های آموزشی، عمق بیشتری پیدا می‌کنند.

مزایا و فرصت‌ها

– ارتقای دانش تخصصی: تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد امکان تمرکز بر حوزه‌های تخصصی مانند علوم تربیتی، روان‌شناسی، مدیریت آموزشی و فلسفه تعلیم و تربیت را فراهم می‌کند.

– پژوهش و تولید دانش بومی: دانشجویان می‌توانند با انجام پژوهش‌های کاربردی، به حل مسائل واقعی آموزش و پرورش کشور کمک کنند.

– ارتقای جایگاه شغلی: فارغ‌التحصیلان کارشناسی ارشد، فرصت بیشتری برای مشارکت در سیاست‌گذاری‌های آموزشی و فعالیت‌های علمی دارند.

– تقویت مهارت‌های فردی: مهارت در نگارش علمی، تحلیل داده‌ها و ارائه پژوهش‌ها، از جمله دستاوردهای ارزشمند این مقطع است.

چالش‌ها و راهکارها

– مدیریت زمان: ادامه تحصیل در کارشناسی ارشد برای معلمان دشوار است؛ زیرا باید همزمان مسئولیت تدریس در مدرسه و حضور در دانشگاه را بر عهده بگیرند. این دو وظیفه سنگین، نیازمند برنامه‌ریزی دقیق و مدیریت زمان مؤثر است تا فشارها کاهش یابد.

– رقابت علمی: پذیرش در کارشناسی ارشد مستلزم آمادگی علمی و پژوهشی بالاست؛ بنابراین تقویت مهارت‌های مطالعه و تحقیق ضروری است.

– راهکارها:

– استفاده از کارگاه‌های پژوهشی و منابع دانشگاهی.

– بهره‌گیری از تجربه اساتید و فارغ‌التحصیلان.

– داشتن برنامه مطالعاتی منظم و هدفمند.

کارشناسی ارشد پایان راه نیست، بلکه نقطه شروعی برای ایفای نقش مؤثرتر در آموزش و پرورش کشور است. کسانی که این مسیر را انتخاب می‌کنند، نه تنها آینده علمی خود را روشن‌تر می‌سازند، بلکه چراغی برای نسل‌های آینده می‌افروزند. هر پژوهش، هر کلاس و هر گام در این مقطع، سهمی در ساختن آموزش باکیفیت‌تر و جامعه‌ای آگاه‌تر دارد.





نشریه راه تربیت | شماره هشتم | پاییز ۱۴۰۴